

oud broek.nl

MEI 2019

- *'Een driftig steekje los'*
- *Melkrijders, beetje wilde jongens*
- *Kleutervreugd, was dat geen feest?*

Op de voorpagina:

De kleuterklas van juffrouw Koosje. Linksboven Menno Tissink daarnaast Aagje Bruijn.

Zittend linksonder Anneke van Tilburg en?

COLOFON

Het bestuur van Vereniging Oud Broek in Waterland:

Naam	Positie	E-mail	Telefoon
Piet van Mourik	Voorzitter	pjvanmourik@sdrq.nl	06 53357711
Frans Abraham	Secretaris	info@oudbroek.nl	020-4031734 06-50742624
Jaap Wortel	Penningmeester	jaap.wortel01@gmail.com	020-4031216
Jan Hoetmer	Bestuurslid Beschermd Dorpsgezicht	sanjan65@hetnet.nl	020-4031614

Medewerkers: Studio Hans Mulder, Hanneke de Wit, Aagje Bruijn, Sytze Boschma (redactie)
Nico Merkelijn (fotograaf), Speed-O-Print (drukwerk).

Correspondentieadres: Vereniging Oud Broek in Waterland, Keerngouw 30,
1151 BD Broek in Waterland

E-mail: info@oudbroek.nl • <https://www.oudbroek.nl> • Rabobank: NL44RABO 0310 7021 94

Lidmaatschap: Binnen postcode 1151 € 12,50, buiten € 17,50. Aanmelden via de website.

ISSN: 2211-8675

Bert de Boer haalde twintig jaar lang de melkbussen op bij Broeker veehouders

'Melkrijders zijn geen makkelijke mensen'

Hij begon ermee in de strenge winter van 1961. Bij dertig boeren in Broek in Waterland haalde Bert de Boer de melkbussen op; tot 1980 heeft hij dat gedaan. "De zoon van Lubrecht is de enige die nu nog boert. Bijna alle boeren bij wie ik kwam, zijn overleden," vertelt Bert aan de keukentafel thuis aan de Molengouw.

Bert werd tachtig jaar geleden geboren als oudste van vier kinderen. Vader had een melk-winkel in Badhoevedorp, later een boerderij wat verderop. "Van schoolgaan hield ik niet, ik was liever thuis. Voetballen met de hele straat en 's maandags voor een dubbeltje in het buurthuis naar de films van Rin Tin Tin."

Bert hielp zijn vader op de boerderij, maar een advertentie 'melkwijk te koop' sprak hem wel aan. Hij wilde eens wat anders. Zo kwam hij terecht in Broek in Waterland, waar hij nog nooit

Links Jaap Wiedemeijer, rechts Bert de Boer.

Broekermeerdijk.

was geweest. Hij had ook nog nooit op een vrachtwagen gereden. "In het begin heb ik onderweg wel wat hekjes meegenomen."

Bert, zijn vrouw Riet en hun twee zoontjes woonden een paar jaar in een noodwoning aan de Noordmeerweg tegenover de noodslachtplaats (hoek Van Disweg). Was het wennen? "Je wilde werken, dus je paste je aan. Je wist veel niet, zoals met Sint Maarten, dat er dan kinderen langskomen met lampionnetjes. 'Hier woont een gierig man', zongen ze als je geen snoep in huis had."

Na verloop van tijd wilde Bert de boerderij van Wiedemeijer aan de Erven naast het gemeentehuis kopen, eigendom van de kerk. "Ik was hervormd, maar ik weigerde de één procent van mijn loon te betalen, die je aan de kerk was verschuldigd."

Onzin vond hij het, dat je van het weinige dat je had, geld moest afstaan. "Ik werd geschrapt uit de kerk en kreeg die boerderij niet." Hij heeft ook geprobeerd aan de Laan en de Roelestraat te gaan wonen. "Maar de melkauto was te groot, die paste daar niet."

De Boer was in dienst van melkfabriek CMC in Assendelft. Eén keer - in de zomer twee keer - per dag bracht hij de melkbussen daar naartoe. Om zeven uur 's ochtends begon hij; om zes uur 's middags stapte hij 's zomers weer in de melkwagen. "Zeven dagen per week, 365 dagen per jaar. Eén keer zijn we met vakantie geweest: alle dagen regen. Dat wilde ik nooit meer. Gelukkig houdt ook Riet niet van vakantie."

Naam en toenaam

Bert kan ze nog allemaal met naam en toenaam noemen, de boeren bij wie hij langsging. "Negen aan deze kant van het dorp, tien aan de noordzijde en elf langs de Broekermeerdijk. Van Zanen op de Erven, Jan van der Snoek aan het Roomeinde, Jan Groot aan het Leeteinde, Van Eck in de Noordmeer, Wim Spaans aan Keerngouw, Teun Bruijn aan het Havenrak. Bartels, Hopman, Breedijk, Doornenbal, Prijs en Veen boerden aan deze kant, de zuidkant. Bij de weduwe Roele in de Belmermeer kon ik niet komen. Henk Smeenk die bij haar werkte, bracht drie, vier bussen melk naar de Molengouw."

Aan de Broekermeerdijk zaten onder anderen Gentenaar, Van Ieperen en Plomp. "Dan had je Mars op het water; hij moest zijn bussen zelf naar de overkant varen. Van Elten boerde er, de broers Stokman, Harteveldt en Zand. Er waren er bij, die wilden pochen: twee bussen halfvol melk, dat stond dan rijker dan één bus."

Bert, die dat snel doorhad, goot de ene helft gewoon in de bus met de andere helft. "Anders vertilde je je maar." In een volle bus zit veertig liter melk. Bert zette de bus eerst op zijn knie en tilde hem daarna in de vrachtwagen. Rugklachten? Nee, nooit.

"De meeste boeren hadden hun bussen klaarstaan, maar er waren er ook bij - altijd dezelfde - die vaak te laat waren. Als ik ze zag aankomen, wachtte ik en anders verlegde ik mijn route, ging eerst bij een ander laden. Soms waren er vertragingen, bijvoorbeeld als een koe in de sloot lag.

Als het onweerde, waren de boeren - begrijpelijk - ook later. Bert was juist bij de familie Wiedemeijer, toen daar in 1966 de bliksem insloeg in de melkmachine. Zoon Jimmy werd dodelijk getroffen, een drama waar het dorp bedroefd aan terugdenkt.

Om acht uur was het ochtendwerk gedaan, dan reed De Boer als een speer naar Assendelft. "Er waren meer melkrijders hier in Broek en die wilde je vóór zijn bij de melkfabriek. Gewoon om de sport. Melkrijders waren geen makkelijke mensen, beetje brutaal op de weg, dat zeker." Dat melkrijden - Bert heeft het altijd met plezier gedaan. "Na schooltijd gingen er altijd een stuk of wat jongens met me mee. Frits Kouwenoord, Teun Terpstra, Finus Mens, Jan en Frans Voorderhake. Dan gingen we na het afleveren van de melk naar een koffiehuis in Purmerend, mochten de jongens gokken. We dronken wat, we aten wat. Het was een gouden tijd."

In 1980 stopte Bert met melkrijden; geleidelijk werd de melk vaker in tanks naar de fabriek gebracht. De Boer werd nachtchauffeur bij De Telegraaf. "Ook fijn, 's nachts op de weg: je ziet niemand behalve ongedierte."

Ten slotte moeten we het nog even hebben over Berts grote hobby: zijn liefde voor paarden. Achter zijn huis staat zijn paard op stal; uit de openstaande bovendeur steekt het dier zijn kop naar buiten. Het paard, Southwind Raptor genaamd, doet mee aan kortebaantwedstrijden in bijvoorbeeld Assendelft en Purmerend.

"Ik breng mijn paard 's morgens naar de wei in de Noordmeer, 's avonds haal ik het weer op," vertelt Bert. "Ik train het, verzorg het, breng het overal naartoe waar het zijn moet. De wedstrijden rijd ik niet zelf, dat doet een ervaren jonge vrouw. We hebben al menige mooie prijs in de wacht gesleept."

Melken met de hand in de Noordmeer op de boerderij van Harmen Mulder.

Juf Koosje, Emil Stöve en Martin Tjemkes kijken terug op 'Kleutervreugd'

Onder van links naar rechts: Nellie Lof(?), Emil Stöve, Carla Stöve, Jan Piet de Boer, John Karanelan en Jaap de Klerk. Boven van links naar rechts: Jaap Buijs, Frans Voorderhake en Nelleke de Hoop.

'Buitenspelen was het leukst'

Ze kwam van een noodschool in Zaandijk, waar ze veertig kinderen onder haar hoede had. "Op de betonnen vloer stonden metalen meubels. Dat gaf enorme herrie," zegt Koosje van der Ploeg. Wat een verademing toen ze in 1959 als kleuterjuf begon in Kleutervreugd, een prachtig, licht, nieuw gebouw aan de C. Roelestraat.

"Mijn man werd hier onderwijzer aan de lagere school, daarom heb ik bij Kleutervreugd gesolliciteerd," vertelt Koosje. We spreken haar thuis, samen met twee oud-leerlingen: Emil Stöve die bij haar in de klas zat en Martin Tjemkes uit de klas van juf Wil Machielse. "We weten bijna niks meer uit die tijd," zeiden ze alle drie op voorhand.

Dat blijkt mee te vallen. "Wat misschien wel leuk is," zegt Martin, "is dat ik in 1956 op Kleutervreugd kwam, dat toen net was geopend. Mijn dochter Mirjam zat er in het laatste jaar, 1981." Kleuters vormden daarna groep 1 en groep 2 van basisschool De Havenrakers.

Emil weet nog goed hoe het gebouw eruit zag: twee klaslokalen en een speel-leerlokaal voor onder meer gym. Koosje:

Links Wil Machielse, rechts Koosje van der Ploeg met Jan Leegwater en waarschijnlijk Paulien Broeder.

"In de gang stonden gemetselde plantenbakken met altijd-mooie geraniums." Er was veel 'buitengebeuren': een flink grasveld, een zandbak, een vijver en twee huisjes voor de spullen.

Martin: "Daar stonden loop-, krui- en trapwagentjes in, waarmee je rond het gebouw kon spurten. Er was altijd ruzie om wie er het eerste bij was." Koosje: "Alle kinderen wilden ook altijd op de schommel. Dan moest je een beetje opletten dat iedereen aan bod kwam."

Volgens Martin was het streng verboden pootje te baden, Emil herinnert zich dat 'menig kind in de vijver is gevallen.' "Hij was ondiep," zegt Koosje. Het grasveld werd gemaaid door twee mannen van de gemeente. "Als de één aan het maaien was, stond de ander met de hand op de schop te rusten en omgekeerd."

Werden de kinderen naar school gebracht? "Ik niet," zegt Martin, "ik woonde vlakbij, aan de Wagengouw." Emil, die aan de Jaagweg woonde, wél. "Mijn moeder bracht mij, want de Bakkerstraat waar ik langs moest, was een bouwput. Als het had geregend, viel je languit in de plassen."

"Hapje en drankje mee, dat was toen niet," zegt Emil. "In de gang waren lage wasbakken, als je dorst had, dronk je uit de kraan." Martin: "In de middagpauze ging je thuis eten." Koosje: "De kinderen die langs het Havenrak naar huis liepen, kregen van bakker Van der Vegte een bolletje. Hij had zijn winkel waar nu Cees en Imke Pels zitten."

Knaagdieren

Koosje was dol op voorlezen en vertellen. Op de foto's in haar album zien we hoe de kleuters aan haar lippen hangen. "Ik liet de kinderen ook altijd iets over zichzelf vertellen, of over een huisdier. Hadden ze een konijn, dan ging ik daar op door, leerde ik ze iets over knaagdieren."

Leuk, die oude foto's. Emil, enthousiast: "Herken ik daar niet Paul Schieveen? Helemaal bovenin zie ik Dirk Rietkerk, en wacht even: dat moet Jan Leegwater zijn." Koosje: "Wat waren de kinderen allemaal keurig gekleed." Inderdaad: gepoetste schoenen, sokjes, nette bloezen en broeken, mooie jurkjes en haarstrikken.

Er is ook een foto van het klimrek (zie achterpagina); we tellen een kleine dertig kinderen. Veel foto's van feesten; soms is niet meer duidelijk om welk feest het ging. Emil: "Het hele leven was toch een feest als je op de kleuterschool zat? Dat is tegenwoordig ook nog zo." Koosje: "Kwam er eigenlijk een Sinterklaas?" Niemand die het nog weet.

Lauwe melk

Martin herinnert zich flesjes vieze schoolmelk, die bij de kachel werden gezet om een beetje warm te worden. Maar waar kreeg hij die voorgezet? Op Kleutervreugd? Of later op de lagere school? Koosje denkt niet, dat de

Gerard Wooldrik met een pakhuis en een veewagen gemaakt door Henk de Jong sr.

kinderen op Kleutervreugd die lauwe melk te drinken kregen.

Wat deden ze verder zoal? Matjes vlechten? Martin: "We leerden kleuren, beetje tellen, allemaal begin-dingetjes. Maar buitenspelen was het leukste." Koosje: "Er was een blokken- en een poppenhoek, maar het was beslist niet zo, dat jongens naar de blokken en meisjes naar de poppen moesten. Ze mochten kiezen."

Gezongen werd er niet in de klas van Koosje. "Ik kan zelf niet zingen," vindt ze, "maar er werden wel versjes opgezegd." Emil weet nog dat de kleuters voor zangles naar juf Machielse gingen.

Hoe zat het met vriendjes en vriendinnetjes? "Je ging vooral om met kinderen bij je in de buurt," zegt Martin. "Ik raakte bevriend met Jan Leegwater; die vriendschap duurt voort tot de dag van vandaag," zegt Emil. "Jan heeft nog altijd een litteken op zijn duim, die tussen de stalen deur van de hoofdingang had gezeten." Koosje: "Ik denk dat daarna geen kind meer alleen door die deur mocht."

Koosje, die na haar huwelijk Eppenga heette, ging in de zomer van 1962 met zwangerschapsverlof. Na de geboorte van haar zoon nam ze 1 januari 1963 ontslag. Daarna is ze nog vaak kleuterjuf in tijdelijke dienst geweest.

HdW

WAT JE ZOAL LEERDE OP DE KLEUTERSCHOOL

Koosje van der Ploeg heeft een lijst gemaakt van wat kinderen zoal leerden op de kleuterschool, als voorbereiding op de lagere school.

Sociaal: *het leren delen met elkaar, je beurt afwachten, een ander kind ook iets gunnen, samenwerken, elkaar troosten.*

Spelend leren: *tekenen van kop-poot tot figuurtje met hoofd, lijf, armen en benen. Later een huis met de hele familie, nog later boom, zon, wolk erbij.*

Kleuren leren, tellen, verhaaltjes vertellen, belevenissen delen, iedereen aan de beurt laten komen, dus leren luisteren.

Poppenhoek: *aankleden van poppen in goede volgorde en verzorgen zoals de kinderen dat thuis hebben gezien.*

Constructiemateriaal: *het in elkaar passen van onderdelen, motoriek van grof tot fijn ontwikkelen.*

Kleutergymnastiek: *spel, de bal leren vangen, oefeningen voor armen, benen, lichaam. Ook hier weer samenwerken.*

Natuur: *planten verzorgen, bloemen plukken en de namen ervan leren.*

Herinneringen aan Broek. Deel 3. Gerrit Jan Mulder vertelt:

Vieze bevroren aardappelen en eenheidsworst

Hoek Jaagweg-Dorpsstraat. Bezorging van de post in Noord-Holland.

Elf jaar oud was Gerrit Jan Mulder, toen in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Omdat de gemeente-noodbel had geluid, ging hij met zijn vader naar het gemeentehuis. "Vanaf de stoep kondigde burgemeester Van Weel de mobilisatie aan. In het begin nog niet, maar later met de distributie werd het voedsel schaars."

Dat vertelt Mulder in de serie krantenartikelen, die hij begin jaren tachtig van de vorige eeuw maakte voor het Noord Hollands Dagblad.

Ze aten 'vieze bevroren aardappelen'. "En dan de eenheidsworst, waar je soms van alles in tegen kwam, tot haren toe. In plaats van echte was er kleizeep, loodzwaar. Profiteurs waren er ook, mensen die zich erop toelagden alles op te kopen. Schatrijk werden deze OW'ers, oorlogswinstmakers."

De oorlogshandelingen gingen aan de Broeker jongens en meisjes niet helemaal voorbij. "Vaak werden in ons dorp militaire oefeningen gehouden, met een pauze op het Kerkplein. Dan hield Thijs Kramer 'aan wie een driftig steekje los was' redevoeringen op een tafel die hij had meegebracht, of hij las - tot hilariteit van de soldaten - brieven van de koning van Montenegro voor."

In 1915 kreeg Broek in Waterland elektrisch licht. "Dat betekende het einde van de olielamp. Het gaf een hele drukte. Straten werden opengebroken voor het leggen van kabels en aansluitingen van de huizen. In de huizen moesten leidingen worden gelegd en nieuwe lampen aangebracht. Ook van onze straatverlichting moesten we afscheid nemen."

Watersnood

"Die eerste ochtend vergeet je je leven lang niet." Mulder heeft het over de watersnood in de nacht van 13 op 14 januari 1916. Zijn oom had tegen het raam getikt om zijn vader te waarschuwen: "Cees, jongen, kom eruit want er is watersnood."

"De kerkklokken werden geluid en het duurde niet lang of de eerste koeien werden het dorp in gejaagd. Ze werden op het Kerkplein vlug aan de hekken vastgezet of naar de kerk gebracht. Vrijwilligers zetten hun beste beentje voor om de koeien van hun melk af te helpen." Dode schapen en ander vee, kippen en verder alles wat rond een boerderij is te vinden, tolden in het water rond.

De volgende dag stonden de boerderijen diep in het water. Vooral de Belmermeer liep meteen vol. De familie Cor Poolman kon zich nog net redden op een hooiberg. Vader, moeder, zoon Teun en grootvader. Er moet in die mensen heel wat zijn omgegaan, toen ze voor hun ogen 35 koeien zagen verdrinken."

(Over de watersnood in Waterland verscheen in 2016 een boekje geschreven door Dirk Wolff, dat bij Vereniging Oud Broek in Waterland te koop is.)

Koffertje met vlees

De gevolgen van de watersnood waren maandenlang voelbaar. Toen het gewone leven weer op gang kwam, was het nog altijd oorlog. "Alles was op de bon, het eten werd schaarser en slechter. Er werd veel clandestien geslacht en gesmokkeld. Ik weet nog wel dat ik in 1918 naar Amsterdam op school ging en weleens vlees meenam in een koffertje voor familie en ook wel voor de leraren. Want je kwam van buiten en dan dacht men dat je wel wat kon versieren."

In zijn 23ste krantenartikel gaat Gerrit Jan Mulder 'nog even terug naar de tijd dat uit het oosten van ons land maaiers en hooiers (zogenoemde poepen) naar Broek kwamen'. "Er was één boer in Broek die al vrij spoedig een maaimachine kreeg, Simon Pronk. Zoon Dirk zat er altijd op, met als gevolg dat Pronk geen maaiers meer nodig had. Wel moest een tweede paard worden gekocht, een zogenaamde hooier."

"Was het hooi klaar, dan kon hooibroei ontstaan. Dan kwam de hooisteker, in mijn jeugd was dat Evert Lof. Hij dreef een stalen steker met een slaai (een zware houten hamer) in het hooi. Aan het einde van de steker zat een weerhaak die een pluk hooi meetrok. Was de temperatuur te hoog en had het hooi al een donkere kleur, dan moest er gespiet worden."

"Als het heel erg was, moest al het hooi verwijderd worden, een verschrikkelijk werk. De hele hooioogst was dan voor niets geweest. Hoeveel boerderijen gaan er jaarlijks niet in vlammen op door hooibroei?"

Neringdoenden

Het verbaast Mulder, dat zo veel neringdoenden in ons kleine dorp een boterham konden verdienen. Alleen al de kruidenierswinkels: op de Kant de weduwe Tolk, naast het schoolplein Ruijterman en JB Tolk, aan het Havenrak Jan Wollebardus de Wit (tevens barbier, zelf met baard), in de Dorpsstraat Jan Kok, Gerrit Mulder en Charles Rok, op het Zuideinde en Molengouw Jan Bijl, JL Haringhuizen en Piet Prijs en aan de Jaagweg Rijkje Groot.

Broeker Bazar (rechts) en Souvenir zaak van C. Mulder.

Barbier Klaas Visser.

Het Dee genomen vanaf de kerkebrug begin 1900.

Dan waren er ook een heleboel warme en kouwe bakkers en werd driftig gevent met petroleum. Hein Stijl die aan het Noordsche Bos woonde, maakte balletjes waarmee hij de boer op ging. "Hij had een bruine zak voor en achter, met aan elke kant een bus met balletjes." Liep het tegen Sinterklaas of Kerst, dan kwamen allerlei venters aan de deur met koek, taaitaai en speculaas.

De winkel van H. Dugardijn, smid en winkelier.

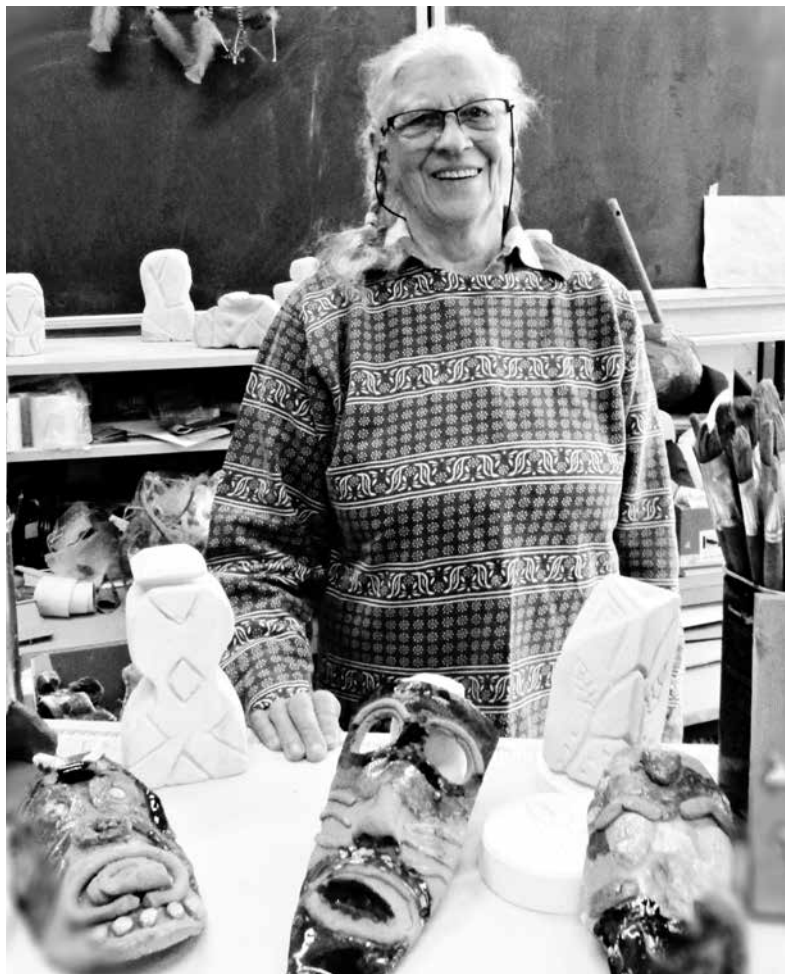
Wagenmakerij en smederij Krook en Berteliink.

Onvermoeibaar somt Gerrit Jan Mulder alle beroepsbeoefenaars op - het zijn er te veel op te noemen. We gaan echter nog wel even met hem mee naar het Zuideinde waar Klaas Visser barbier, kapper, schoenmaker en sigarenwinkelier was. Daar stonden onder meer ook twee smederijen - die van J. Krook, tevens hoefsmid en wagenmaker, en die van Hein Dugardijn. Schilders waren: Kennedy op de Kant, 'een bijzonder type; hij liep veelal met een hoge grijze ijsmuts op'. Op het Kikkereinde (nu Keerngouw) zat de werkplaats van Tolk 'voor het schilderen en lakken van rijtuigen, sjezen, kapwagens en handkarren'.

Schrijver Mulder eindigt zijn aflevering over de beroepen met de Broekerbazar aan de Dorpsstraat. Je kon er van alles kopen, van klompen, galanterieën en speelgoed tot zilverwerk. In het huis bij de bazar woonde Gerrit Jan Mulder als kind zelf. Zijn vader was eigenaar van de bazar, de enige grote winkel in ons dorp.

In de volgende oudbroek.nl leest u de laatste aflevering van de herinneringen van Gerrit Jan Mulder.

Mayke Tensen geeft al zeker veertig jaar les in handvaardigheid

Beeldhouwen met aardappelmesjes

De draad van een bolletje wol hangt uit haar jaszak als ze komt aanlopen. Typierend voor Mayke Tensen, die zo ongeveer alles wat ze vindt, verzamelt voor haar lessen handvaardigheid aan de basisschool. We hebben afgesproken bij mij thuis want bij haar, zei Mayke, 'is het een rommeltje omdat we over een paar dagen naar Frankrijk gaan'.

Mayke is 85 jaar; ze geeft al zeker 40, 45 jaar als vrijwilligster les in handvaardigheid, eerst in de oude school aan het Roomeinde en sinds de verhuizing in 1975 aan Nieuwland, waar De Havenridders schoolgaan. Mayke en haar man Nico hebben drie kinderen; ze hadden jarenlang een pleegdochter in huis.

Ze begon in de klas bij onderwijzer Wim Drijver; hoe het zo kwam, weet ze eigenlijk niet meer. Misschien zat dochter Tatia bij hem in de klas? Later vroeg Kees Swart haar of ze ook in zijn klas wilde bijspringen. Een opleiding in handvaardigheid had ze niet, wel altijd lol in dat vak. Ze was chemisch analiste, vertelt ze, op de melkfabriek. Oersaai. "Ik ben daar weggegaan, heb een opleiding gevolgd tot zwemlerares, jarenlang was ik zwemjuf in Monnickendam."

Mayke heeft acht groepen leerlingen (in de groepen vier tot en met acht), die eenmaal in de week handvaardigheid krijgen. "Een onderwijzeres in groep 4 geeft de lessen liever zelf," zegt ze. "We doen van alles, kleien bijvoorbeeld." Ze citeert neuropsycholoog Erik Scherder, die ons voortdurend voorhoudt dat we moeten bewegen. "Als je niks doet met je handen, gaan je hersenen achteruit."

"We werken met textiel, kurklinoleum, hout, verf, we beeldhouwen, timmeren, batikken. Meisjes en jongens krijgen dezelfde opdrachten. Als ik iets zie, wat dan ook voor materiaal, krijg ik ideeën. We werken in opgaande lijn, beginnen met iets makkelijk. De kinderen knutselen ieder voor zich, maar we hebben ook groepsprojecten. Samen een dierentuin maken, of een oerwoud."

Hulpbehoevend

Fotograaf Nico Merkelijn arriveert; we lopen met zijn drieën naar De Havenridders. Een ideetje van Mayke. "Daar kan ik je laten zien wat we doen," had ze gezegd. Onderweg komen we gepensioneerd onderwijzer Wim Drijver tegen - dat treft. Weet hij nog hoe Mayke ertoe kwam bij te springen op school? "Waarschijnlijk omdat ik twee linker handen heb," antwoordt Wim. "Ik heb me vast en zeker wat handvaardigheid betreft hulpbehoevend opgesteld."

"We beginnen met het maken van penningen in klei; dat idee heb ik opgedaan bij onze dorpsgenote, kunstenares Heleen Levano," vertelt Mayke in haar klaslokaal. "Kijk, hier zie je mergelblokken, die gebruiken we om te beeldhouwen. Dat doen we met aardappelmesjes - dus als jullie nog oude aardappelmesjes hebben..."

Macramé, het knopen van touw, in de tweede helft van de vorige eeuw populair, doet weer helemaal mee. Mayke: "De kinderen hebben glazen potten meegebracht, die een omhulsel krijgen van macramé en dan als plantenhanger dienst doen."

Voor moederdag hebben de havenridders juwelendoosjes gemaakt. Ze moesten de zijanten en onderkant uit triplex zagen, het deksel is van karton en het geheel is vrolijk beplakt. "En dit hier is een winterholletje van papier-maché, dat je maakt van natte kranten en lijm."

Een mooie verzameling vormen de Afrikaanse maskers die groep 8 maakte van klei en glazuur in allerlei kleuren. Mayke vertelt dat de kinderen tegenwoordig 'helaas' hun kunstwerken vaak niet meer mee naar huis nemen. "Dit kerststalletje van klei is blijven staan, hoewel het heel moeilijk is geweest het te maken."

Plankjes

Voor handvaardigheid is er een ruim vaklokaal, plus opslagruimte op de zolders. Er ligt zo veel materiaal, dat Mayke nog jaren vooruit kan. Maar een verhuizing naar eerst een noodgebouw en daarna naar een nieuwe school is op handen. Mayke: "Men is al begonnen met opruimen;

allerlei hout is weggegooid, heel vervelend. Ik kan me voorstellen dat het rotzooi lijkt, maar kleine blokjes, plankjes en lange latten, ik heb ze allemaal nodig."

"In die rolkasten tegen de muur zitten laatjes, waarin de kinderen hun spullen opbergen. Ze zijn oud, wordt al gezegd, maar ze zijn heel praktisch; ik hoop dat ze mee mogen verhuizen. Gelukkig komt er in het noodgebouw en later in de nieuwe school weer een apart lokaal voor handvaardigheid."

Ten slotte wil Mayke nog iets bijzonders laten zien in een ander klaslokaal. Daar zitten, opgeprikt tegen de wanden, allemaal grote kleurige vlinders bekleed met fleurige stoffen. Die stoffen heeft Mayke gekregen van dorpsgenote Karin Bloemen, de cabaretière met de uitbundige japonnen.

Mayke: "Ik leg de kinderen uit, dat vlinders bovenaan twee even grote vleugels hebben, en onderaan twee even kleine. Sommigen maken dan toch een grote en een kleine vleugel bovenaan. Maar och - wat maakt het eigenlijk uit?"

HdW

Met OUD BROEK naar historisch DEVENTER Zaterdag 7 September 2019

De Lebuinustoren.

De koekwinkel van JB Bussink.

Een echt ouderwetse, interessante en oergezellige, dijk van een excursie! U gaat toch ook mee?

Deventer: Hanzestad aan de IJssel en een van de oudste steden van Nederland. De eens zo kleine nederzetting groeide uit tot een Hanzestad, Koekstad, Boekenstad en tegenwoordig een Evenementenstad van Internationale allure. Meer dan interessant om even te beleven

Kosten: € 57,50 p.p. Inclusief: aangeklede koffie, lunch en afscheid drankjes/hapje. Zoals wij de laatste paar jaar mochten ervaren is de reis altijd razend snel volgeboekt. Dus ons advies is snel boeken want **vol is vol helaas**. Reserveren kunt U vanaf nu via: j.maars@hotmail.com of telefoon 06 53 923 77 of 020 4031118.

JAARVERGADERING

Helmig Kleerebezem uit Borne was er weer, tijdens de jaarvergadering.

'Mijn opa komt van hier, Broek voelt als thuis komen'

Hij siert bijna iedere jaarvergadering op met zijn aanwezigheid. De laatste keer, 8 april, was hij er ook weer. Helmig Kleerebezem uit Borne (Twente). In de pauze is er tijd hem uit te horen. Geboren in Broek in Waterland? "Nee," antwoordt Helmig, "mijn overgrootvader Jan is hier geboren, evenals mijn opa Jan, zijn broer Pieter en zus Aagje."

De Kleerebezems woonden aan Keerengouw op de plek waar nu het huis van Hanneke en Jan Maars staat. Overgrootmoeder stierf in 1868, overgrootvader trouwde opnieuw, nu met Geertui, de zus van zijn eerste vrouw Grietje. Ze kregen een zoontje, Jacob.

De overgrootvader van Helmig stierf in 1873. Aagje, Pieter en Jan, die toen acht jaar was, kwamen in het weeshuis terecht (nu Het Broekerhuis). Jan, de opa van Helmig, leerde het vak van timmerman. Toen hij achttien jaar was, vertrok hij uit het weeshuis naar Purmerend en later naar Almelo.

Allemaal lang geleden; toch voelt Broek in Waterland voor Helmig Kleerebezem 'als thuis komen'. "Ik kom hier al zeker dertig jaar," zegt hij.

Bloemen

Tijdens de jaarvergadering waren er boeketten bloemen voor Hillie Honingh en Jan Maars. Hillie nam al eerder noodgedwongen afscheid als penningmeester wegens haar oogkwaal. Ze vertelde dat ze graag voor Vereniging Oud Broek in Waterland heeft gewerkt, onder meer omdat ze veel Broekers leerde kennen.

Jan Maars, die afscheid nam als bestuurslid, werd benoemd tot erelid van de vereniging. Ook hij zei dat hij door zijn werk voor Oud Broek veel dorpelingen kent. Hij vertelde dat de vereniging dankzij de rondleidingen goed bij kas zit. Jan riep jaren geleden het boekje oudbroek.nl in leven, waarvan u nu het meest recente exemplaar leest.

Jan memoreerde dat Vereniging Oud Broek in Waterland medeoprichter is van het Zijper Collectie Beheers Systeem (ZCBS), waarbij bijna honderd historische verenigingen zijn aangesloten. Het is een modern systeem voor het digitaliseren van foto's.

Jan Maars blijft de excursies regelen en rondleidingen geven. Zijn plaats in het bestuur wordt ingenomen door Piet van Mourik, voormalig voorzitter van Stichting Het Broekerhuis. Na de pauze vertelden Mart en Anna Groentjes een interessant verhaal - met lichtbeelden - over stolpboerderijen in Noord-Holland.

Helmig Kleerebezem logeert na de jaarlijkse bijeenkomst een nachtje in de buurt. "Morgen maak ik een wandeling naar Watergang." Prachtig vindt hij dat. "Ja, en dan weer terug naar Borne."

Het klimrek bij Kleutervreugd.

